

SA's Leading Past Year

Exam Paper Portal

You have Downloaded, yet Another Great
Resource to assist you with your Studies 😊

Thank You for Supporting SA Exam Papers

Your Leading Past Year Exam Paper Resource Portal

Visit us @ www.saexampapers.co.za

**SA EXAM
PAPERS**

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NATIONAL SENIOR CERTIFICATE

KREITI YA 12

SEPEDI LELEMETLALELETŠO LA PELE (FAL)

LEPHEPHE LA PELE (P1)

DIBOKWANE/HLAKOLA 2013

MEMORANTAMO

MEPUTSO: 80

Palomoka ya matlakala a memorantamo ke 6.

KAROLO YA A: TEKATLHALOGANYO**POTŠIŠO YA 1**

- 1.1 1.1.1 (a) Go hlohleletša moya wa botho go bagolegwa.
(b) Go hlohleletša setšhaba go amogela bao e bego e le bagolegwa ka diatla tše pedi./Ke mokgwa wo mokaone wa go lwantšha bosenyi. (4)
- 1.1.2 (a) Dikereke
(b) Mekgatlo ya setšhaba (2)
- 1.1.3 Gore ba kgone go fediša bosenyi. (2)
- 1.1.4 (a) Ba utswe
(b) Kgolego (2)
- 1.1.5 Balekwa ba tla tšweletša dikgopolo tša go fapana. Mohlala: Ge motho a ka kwešwa bohloko ke selo se se itšego o tšhaba dilo tša go amana le selo seo. (2)
- 1.1.6 Ga ba amogelwe./Ga ba thwalwe gabonolo mošomong./Batho ba sa ba tšhaba./Batho ba ba tswalanywa le bosenyi. (2)
- 1.1.7 Balekwa ba tla tšweletša dikgopolo tša bona. Mohl. Ke tshwanelo gobane ge ba sa ithute ba ka se tlogele mekgwa ya bona ya go tshwenya. Aowa, se ke tirišompe ya tšhelete ya balefedi ba motšhelo. (2)
- 1.1.8 Balekwa ba tla tšweletša dikgopolo tša bona. Mohl. Ka go se reke dithoto tša go utswiwa./Go ithaopa go hlapetša tikologo./Go kgopela go ena le go utšwa./Go swara ditherišano mabapi le ditaba tša bosenyi. (2)
- 1.1.9 Balekwa ba tla tšweletša dikgopolo tša bona. Mohl. Ke be ke tlo ba fa mešomo gore ba se boele medirong ya bona ye mebe/ya go se loke. (2)
- 1.2 1.2.1 Lenaka. (1)
- 1.2.2 Ka go fula bjang. (1)
- 1.2.3 Seswantšho sa mathomo ke sa serapeng sa diphoofolo, seswantšho sa bobedi ke tikologo ya lešokeng. (2)
- 1.2.4 Phoofolo ya seswantšho sa 1 e na le lenaka ebile e šireleditšwe mola phoofolo seswantšhong sa 2 e se na lenaka gomme e le lešokeng. (2)
- 1.2.5 E goketša baeti bjalo ka ge e le ye nngwe ya diphoofolo tše hlano tše dikgolo tša Afrika-Borwa. (2)
- 1.2.6 Go oketša bahlokamedi ba mašoka a diphoofolo./Go fa babolai ba tšona kotlo ye boima. (2)

PALOMOKA YA KAROLO YA A: 30

KAROLO YA B: KAKARETŠO**POTŠIŠO YA 2**

Balekwa ba ka tšweletša dintlha tše di latelago:

Tsopolwa		Mantšu a tlhalošo
1.	"O nyakišiša maitshwaro ao go gononwago gore a kotsi go badudi ..."	O nyakišiša maitshwaro a mabe a badudi ba naga.
2.	"Molaotheo o re o swanetše go fa pego ka maitshwaro a mohuta woo."	O fa pego ka maitshwaro ao.
3.	"... o swanetše go tšea magato ao a nepagetšego go sekamolla maitshwaro a mohuta woo."	O phošolla maitshwaro ao.
4.	"... go tšea maikarabelo le maatla a mangwe ao a a fiwago ke Lekgotlatheramelao la Bosetšhaba."	Go phethagatša diphetho tša Lekgotlatheramelao la Bosetšhaba.
5.	"... go nyakišiša ditirompe ka kakaretšo ntle le tšeo Kgorotsheko e šetšego e tšere sephetho ka tšona."	Go nyakišiša ditiro tše mpe tšeo Kgorotsheko e sego ya tšea sephetho go tšona.
6.	"... go iponagatša, a fihlelelwe gabonolo ke batho le setšhaba ka kakaretšo."	Go ba kgauswi le setšhaba ka kakaretšo.
7.	"Dipego tša gagwe di hwetšagala fela ge go tloga go nyakega."	Dipego tša gagwe di hwetšagala ka mabaka a go kwala.

- Dintlha = 7
- Polelo = 3
- Palomoka=10

Kabo ya meputso

Kabo ya meputso ya polelo ge molekwa a šomišitše mantšu a tlhalošo.

1–3 ya dintlha tša nnete – moputso 1

4–5 ya dintlha tša nnete – meputso 2

6–7 ya dintlha tša nnete – meputso 3

Kabo ya meputso ya polelo ge balekwa ba šomišitše mantšu a bona le ditsopolwa.

1–3 ya ditsopolwa le 3–4 ya dintlha tša tlhalošo – 3 meputso

4–5 ya ditsopolwa le 2 ya dintlha tša tlhalošo – 2 meputso

6 ya ditsopolwa le 1 ntlha ya tlhalošo – 1 moputso

7 ya ditsopolwa – 0 moputso

HLOKOMELA

Sebopego:

- Kakaretšo e swaiwe le ge e ka tšweletšwa ka sebopego seo e sego sa maleba.

Palo ya mantšu:

- Baswai ba kgonthišiše palo ya mantšu ao a šomišitšwego.
- O se fokotše meputso ge molekwa a se a bontšhe palo ya mantšu goba ge a bontšhitše palo yeo e se go ya maleba.
- Ge molekwa a fetile palo yeo e beilwego ya mantšu, bala go fihla go a mahlano fela ka godimo ga palo yeo e beilwego gomme o hlokomologe seripa seo se šetšego sa kakaretšo.

PALOMOKA YA KAROLO YA B: 10

KAROLO YA C: THUTAPOLELO LE TŠHOMIŠOPOLELO**POTŠIŠO YA 3**

- 3.1 Yunibesithi ya Batho./Thuto. (1)
- 3.2 B Baithuti. (1)
- 3.3 Fonte ye kgolo e goga babadi mola fonte ye nnyane e tšweletša molaetša. (2)
- 3.4 Go iketla. (2)
- 3.5 Thuto ke lesedi la setšhaba – ka thuto batho ba kgona go iphediša le go ba le bokamoso bjo bokaone. (2)
- 3.6 A tlhohleletšo. Mmadi o hlohleletšega go bala gore a swane le bona. (2)
- [10]**

POTŠIŠO YA 4

- 4.1 Fao mengwako e phatlaletšego, batho ba sa iphelela bophelo bja go sehlakahlakane. (1)
- 4.2 Lethabo. (1)
- 4.3 B Leitšibolo/Thagaletswalo. (2)
- 4.4 E tšweletša seo motho a se gopolago ntle le go ntšha lentšu. (2)
- 4.5 O ba gona go thekga mosadi wa gagwe kgodišong ya ngwana./Dipolelong tša gagwe o re o tlo godiša ngwana go fihla e eba monnatia. (2)
- 4.6 Lethabo/kgahlego/kgotsofalo – go ba le morwa wa go swana le yena yo a ikemišeditšego go mo godiša ka lerato. (2)
- [10]**

POTŠIŠO YA 5

- 5.1 5.1.1 Yena. (1)
- 5.1.2 E be e se go lapa ga gagwe e le go ikela boyabatho. (1)
- 5.1.3 B/Kopana. (1)
- 5.1.4 Ke mošomo wa kganetšo. (2)
- 5.1.5 Morena. (1)
- 5.1.6 Lephephe-lephepheng.
Go hlomeseditšwe moselana wa –ng. (2)

	5.1.7	Tumelo. Mokgadi o na le tumelo ya nnete. (Balekwa ba tla ngwala mafoko a go fapana.)	(2)
	5.1.8	Ee, ga le tšee moselanaphethi wa –ile.	(2)
	5.1.9	Go hlaola leina.	(2)
			[14]
5.2	5.2.1	B Sebjalebja.	(1)
	5.2.2	O bontšha go se belaetšwe ke taba ya go apea.	(2)
	5.2.3	O lokiša dijo a se a apara selo hlogong. Ga se a apara khiba ya go apea. (E tee fela.)	(1)
	5.2.4	Barutwana ba tla ntšha maikutlo a go fapana. Mohlala: Go laetša lerato le phedišano ge monna a thuša mosadi wa gagwe./Go laetša go hloka kgahlego. Mohlala, ga se mošomo wa banna go apea.	(2)
			[6]
		PALOMOKA YA KAROLO YA C:	40
		PALOMOKA YA TLHAHLOBO:	80